

MAKTABGACHA TA'LIM TASHKILOTLARIDA TA'LIM-TARBIYA JARAYONINI TASHKIL ETISHNING PEDAGOGIK XUSUSIYATLARI.

*Ilmiy rahbar Xallakova Maqsudaxon Farg'ona davlat universiteti Phd
Abduxamidova Madinaxon Aslonbek qizi Farg'ona davlat universiteti
maktabgacha ta'lim mutaxassisligi 2-bosqich magistranti*

*Ilmiy rahbar Yo'ldasheva Dilafruz Farg'ona davlat universiteti Dsc
Ergasheva Solihabonu Farg'ona davlat universiteti maktabgacha ta'lim
mutaxassisligi 2-bosqich magistranti*

Annotatsiya: Maktabgacha ta'lim muassasalari yosh bolalarning maktabgacha ta'lim tajribasini shakllantirish va ularni kelajakdagi o'quv muvaffaqiyatlariga tayyorlashda muhim rol o'ynaydi. Ushbu maqolada biz maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etishning pedagogik xususiyatlarini va ularning yosh o'quvchilarning bilim tajribasini shakllantirishdagi ahamiyatini o'rganamiz.

Kalit so'zlar: bolalar, ta'lim, tarbiya, kognitiv, ijtimoiy rivojlanish,

Maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etishning pedagogik xususiyatlari bolalarning kognitiv, ijtimoiy, hissiy va jismoniy rivojlanishini ta'minlaydigan muhitni yaratishda hal qiluvchi ahamiyatga ega. Maktabgacha ta'limning zamirida har bir bolaning o'ziga xos ehtiyojlari, qiziqishlari va qobiliyatini tan oladigan bolaga yo'naltirilgan yondashuv yotadi. Maktabgacha tarbiya o'qituvchilari bolalarni o'yin va amaliy tajribalar orqali kashf qilish, kashf qilish va o'rganish imkoniyatini beruvchi tarbiyalovchi va qo'llab-quvvatlovchi muhitni yaratadilar. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari har bir bolaning individualligini hurmat qilish, unga tegishlilik va mustaqillik tuyg'usini tarbiyalash orqali butun umr davomida o'qishga bo'lgan muhabbat va ta'limga ijobiy munosabat uchun asos yaratadi. Bundan tashqari, o'yinga asoslangan ta'lim maktabgacha ta'lim muassasalaridagi pedagogik amaliyotning asosidir. O'yin orqali yosh bolalar qiziquvchanlik, ijodkorlik, muammolarni hal qilish qobiliyatlari va ijtimoiy o'zaro ta'sirni rivojlantiradigan mazmunli tajribalarga ega bo'ladilar. O'yinga asoslangan mashg'ulotlar bolalarning tasavvurini rag'batlantiradi, ularda kognitiv va harakatchanlik ko'nikmalarini rivojlantirishga yordam beradi, mustaqil o'quvchi sifatidagi ishonchini mustahkamlaydi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari o'yinni o'quv dasturiga kiritish orqali bolalarni atrofdagi dunyoni o'rganish va kashf etishga ilhomlantiradigan dinamik va qiziqarli ta'lim muhitini yaratadi. Bolalarga yo'naltirilgan va o'yinga asoslangan yondashuvlarga qo'shimcha ravishda, maktabgacha yoshdagi bolalar uchun keng qamrovli va rivojlanishga mos keladigan o'quv dasturini ishlab chiqishda turli ta'lim

sohalarining integratsiyasi muhim ahamiyatga ega. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari til va savodxonlik, matematika, tabiiy fan, san'at, musiqa va ijtimoiy fanlarni uyg'un ta'lim dasturiga birlashtirib, bolalarga ta'limning turli yo'nalishlari o'rtasida aloqa o'rnatishga, tushunchalarni chuqur tushunishga, olgan bilimlarini amaliy va mazmunli tarzda qo'llashga yordam beradi. Bundan tashqari, maktabgacha ta'lim muassasalarida yosh bolalarning turli ehtiyojlari va ta'lim uslublarini qondirishda individuallashtirilgan o'qitish hal qiluvchi rol o'ynaydi. Maktabgacha tarbiya o'qituvchilari har bir bolaning o'ziga xos kuchli va qiyinchiliklarini hisobga olgan holda o'qitish strategiyalari, materiallari va yordamlarini moslashtiradilar. Shaxsiy e'tibor va yo'l-yo'riq ko'rsatish orqali o'qituvchilar bolalarga o'z sur'atlari bo'yicha rivojlanish, o'zlarining kuchli tomonlariga asoslanish va o'rganishdagi to'siqlarni engish imkonini beradi. Va nihoyat, ota-onalarning ishtiroki uy va maktab hamkorligini mustahkamlovchi va bolalarning ta'lim tajribasini oshiradigan asosiy pedagogik xususiyatdir. O'qituvchilar, ota-onalar va oilalar o'rtasidagi hamkorlik aloqalari ta'limning uzluksizligini, bolalar rivojlanishi uchun umumiy mas'uliyatni va ularning farovonligi uchun o'zaro yordamni rag'batlantiradigan qo'llab-quvvatlovchi tarmoqni yaratadi. Oilaviy tadbirlar, seminarlar va aloqa kanallari kabi ota-onalarning ishtiroki bolalarning ta'lim sayohatiga umumiy egalik va jamiyat hissini uyg'otadi. Maktabgacha ta'lim bolaning butun umri davomida ta'lim olish yo'lining poydevorini yaratishda hal qiluvchi rol o'ynaydi. Dastlabki yillar kognitiv, hissiy va ijtimoiy rivojlanish uchun muhim davr bo'lib, maktabgacha ta'lim tashkilotlari yosh bolalarni izlanish, o'rganish va o'sish uchun tarbiyalovchi va rag'batlantiruvchi muhit bilan ta'minlashda muhim rol o'ynaydi. Maktabgacha ta'lim muassasalarining asosiy pedagogik xususiyatlaridan biri bu bolaga yo'naltirilgan yondashuv bo'lib, u har bir bolaning individual ehtiyojlari, qiziqishlari va qobiliyatini hisobga oladi. Maktabgacha tarbiya o'qituvchilari bolalarni o'z tezligida kashf qilish, tajriba qilish va o'rganishga undaydigan qo'llab-quvvatlovchi va sezgir muhit yaratadi. Ushbu yondashuv har bir bolaning o'ziga xos kuchli va qiyinchiliklarini tan oladi va kognitiv, ijtimoiy, hissiy va jismoniy jihatlarni o'z ichiga olgan yaxlit rivojlanishga yordam beradi., O'yin yosh bolalar uchun asosiy ta'lim usuli hisoblanadi va maktabgacha ta'lim tashkilotlari ko'pincha asosiy pedagogik strategiya sifatida o'yinga asoslangan ta'limga urg'u beradi. O'yin orqali bolalar amaliy tajribalar bilan shug'ullanishlari, muammolarni hal qilish ko'nikmalarini rivojlantirishlari va ijodkorliklarini namoyon etishlari mumkin. O'yinga asoslangan tadbirlar bolalarda tasavvur, qiziqish va hamkorlikni rivojlantiradi, motivatsiya va faollikni oshiradigan qiziqarli va interaktiv o'quv muhitini targ'ib qiladi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari til va savodxonlik, matematika, tabiatshunoslik, san'at, musiqa va ijtimoiy fanlar kabi turli ta'lim sohalarini o'zida mujassam etgan integratsiyalashgan o'quv dasturini ishlab chiqadi. O'quv dasturi rivojlanishga mos keladigan, ketma-ket tuzilgan va maktabgacha ta'lim standartlariga mos ravishda ishlab chiqilgan. Turli kontent sohalarini

va o'rganish tajribasini birlashtirgan holda, maktabgacha tarbiya o'qituvchilari bolalarga aloqa o'rnatishga, tushunishlarini chuqurlashtirishga va bilimlarini mazmunli tarzda qo'llashga yordam beradi. Kichik yoshdagi bolalarning turli ehtiyojlari va ta'lim uslublarini hisobga olgan holda, maktabgacha ta'lim tashkilotlari har bir bolaning o'sishi va rivojlanishini qo'llab-quvvatlaydigan individual ta'lim beradi. O'qituvchilar o'zlarining ta'lim strategiyalarini farqlaydilar, o'quv materiallarini moslashtiradilar va har bir bolaning noyob ehtiyojlarini qondirish uchun shaxsiy yordam ko'rsatadilar. Individual ta'lim bolalarga o'ziga bo'lgan ishonchni mustahkamlashga, mustaqillikni rivojlantirishga va qo'llab-quvvatlovchi va inklyuziv ta'lim muhitida to'liq salohiyatga erishishga yordam beradi. Maktabgacha ta'lim tashkilotlari ota-onalar va tarbiyachilarni ta'lim jarayoniga jalb qilish muhimligini tan oladilar. O'qituvchilar, ota-onalar va oilalar o'rtasidagi hamkorlikdagi hamkorlik ta'limning uzluksizligiga, bolalar rivojlanishi uchun umumiy mas'uliyatga va ularning farovonligi uchun o'zaro yordamga yordam beradi. Oilaviy tadbirlar, seminarlar va ota-onalar va o'qituvchilar konferentsiyalari kabi ota-onalar ishtirokidagi tadbirlar uy va maktab aloqasini mustahkamlaydi va bolalarning o'qishi va o'sishiga yordam beradigan qo'llab-quvvatlovchi tarmoq yaratadi.

Xulosa:

Xulosa qilib aytganda, maktabgacha ta'lim muassasalarida ta'lim jarayonini tashkil etishning pedagogik xususiyatlari yosh bolalarning har tomonlama rivojlanishini qo'llab-quvvatlovchi tarbiyalovchi, qiziqarli va inklyuziv ta'lim muhitini yaratishga qaratilgan. Bolalarga yo'naltirilgan yondashuvlarni, o'yinga asoslangan ta'limni, integratsiyalashgan o'quv dasturini, individual ta'limni va ota-onalarning ishtirokini qo'llash orqali maktabgacha ta'lim tashkilotlari bolalarning maktabda va undan keyingi maktabda kelajakdagi muvaffaqiyatlari uchun poydevor qo'yadigan yuqori sifatli maktabgacha ta'limini ta'minlashi mumkin.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. www.ziyounet.uz
2. Abdullayeva N.Sh. Maktabgacha ta'limni variativ yondashuv asosida takomillashtirish: Avtoref. ... ped. fan. fals dok. (PhD) - T., 2019. - B. 22-23.
3. Abdurahimova D.A. Xalq og'zaki ijodi namunalari vositasida maktabgacha yoshdagi bolalarni ma'naviy-axloqiy tarbiyalash tizimini takomillashtirish: Pedagogika fanlari doktori (DSc) ... avtoreferati. - Toshkent, 2020. - 74 b. (B.31)
4. A'zamova M.N. Maktabga tayyorlov guruhlar tarbiyalanuvchilarida do'stona munosabatlarga asoslangan hamkorlik ko'nikmalarini shakllantirish tizimini takomillashtirish: Pedagogika falsafa doktori (phd) avtoreferati. - Toshkent, 2020. - 45 b. (B.18)
5. Ганжиев Ф.Ф. Мактабгача таълим ташкилоти тарбиячиларида ижтимоий-психологик компетентлик омилларининг намоён этилиши ва ривожланиши:

Психология ... философа доктори (PhD) диссертацияси. -Бухоро, 2021. -169 б.
(Б. 116-117)

6. Гулямов Д.Р., Каланходжаева К.Б. К вопросу учета особенностей межполушарной функциональной асимметрии мозга обучаемых в учебном процессе / Ж. Актуальные проблемы гуманитарных и естественных наук. № 11, 2018. -С.38-43.